

VII. ČESKÝ A II. ČESKO-SLOVENSKÝ SJEZD O SPÁNKU

Spánková medicína má v českých zemích více než padesátiletou historii. Česká odborná společnost – ČSVSSM – Česká společnost pro výzkum spánku a spánkovou medicínu vznikla postupně díky aktivitě několika skupin lékařů z různých oborů (neurologie, pneumologie, otorhinolaryngologie, psychiatrie) před několika lety a teprve v říjnu roku 2001 byla registrována. Kvůli nepochopení charakteru společnosti zabývající se problematikou spánku, jejímu multiborovému složení a současně jednotnosti problematiky ze strany ČLS JEP byla nakonec registrována ministerstvem vnitra jako občanské sdružení.

Letošní sjezd, konaný v hotelu Internacional v Brně, proběhl ve dnech 4. až 5. listopadu 2005. Zúčastnilo se jej přes 170 hostů z Česka a Slovenska. Výrobky z oblasti diagnostiky a terapie poruch spánku zde prezentovalo devět firem.

Sjezd byl zahájen ve čtvrtek 4. 11. 2005 dopoledne úvodním slovem náměstka ředitele FN Brno doc. MUDr. L. Hakla, CSc., přednosty Neurologické kliniky FN Brno prof. MUDr. Zdeňka Kadaňky, CSc. a předsedy České společnosti pro výzkum spánku a spánkovou medicínu prof. MUDr. Karla Šonky, DrSc.

Odborný program byl sestaven do bloků, zaměřených na jednotlivé oblasti spánkové problematiky. V rámci každého bloku byly úvodem prezentovány postgraduální přednášky, na které navazovala volná sdělení tematicky doplňující danou problematiku.

První blok přednášek byl věnován převážně problematice organizační a metodologické. První přednášku prezentovala v současné době nejvýznamnější osobnost české spánkové medicíny S. Nevšimalová (neurologie 1. LF UK Praha), která seznámila přítomné s novými aspekty klasifikace poruch spánku, které vycházejí z klinické symptomatologie jednotlivých poruch spánku a bdění, proto lépe odpovídají klinickým potřebám. Charakterizovala pak jednotlivé skupiny poruch. P. Smolík (psychiatrie Hradec Králové) následně provedl rozbor a porovnal jednotlivé v současné době existující a používané klasifikace (ICSD, ICD-10 a DSM-IV), upřesnil jednotlivé výhody a nevýhody. J. Vyskočilová (pneumologie Plzeň) charakterizovala ve svém příspěvku současný stav spánkové medicíny, počty spánkových laboratoří (dosud několikanásobně nižší na počet obyvatel než například v Německu, které je organizačním vzorem evropské spánkové medicíny). V. Novák (dětská neurologie Ostrava) informoval o prvních zkušenostech zdejší spánkové laboratoře.

Dalších celkem deset přednášek bylo věnováno problematice ventilačních poruch ve spánku, tedy chrápání a především syndromu spánkové apnoe ve všech jeho souvislostech. Chirurgická problematika zahrnovala možnosti radiofrekvenční ablace tkání (J. Plzák ORL a chirurgie hlavy a krku Praha Motol) a modifikace obličejového skeletu (J. Foltán oddělení maxilofaciální chirurgie VFN Praha), které jsou jistě rozšířením možností pomoci přesně definovaným nemocným s uvedenou problematikou. J. Jakubíková (dětské ORL LF UK Bratislava) zdůraznila souvislosti spánkové enurézy a poruch dýchání u dětí a možnost plné úpravy enurézy normalizací dechu ve spánku. Několik autorů převážně z pneumologických pracovišť se věnovalo problematice neinvazivní ventilace u spánkové apnoe a přidružených nemocí (I. Mucska Bratislava, Z. Dorková Košice). M. Hobzová (plicní klinika Olomouc) informovala o familiárním výskytu spánkové apnoe, M. Trefný (plicní klinika Praha Motol) a laborantky brněnské spánkové laboratoře se věnovali problematice kardiiovaskulárních nemocí u spánkové apnoe.

Celý blok přednášek byl věnován problematice jedné z nejčastějších spánkových poruch, insomnií. Příspěvky se dají orientačně rozdělit na možnosti léčby nefarmakologické (C. Borzová, psychiatrie VFN Praha) a farmakologické se všemi možnými důsledky, souvislostmi a možnostmi kombinace (M. Pretl, neurologie 1. LF UK Praha, L. Závěšická, M. Brunovský psychiatrické centrum Praha a další).

Samostatnou významnou kapitolou jsou souvislosti spánku a epilepsie, autoři z Ostravy přednesli informaci o možnostech dříve dg. gastroesofageálního refluxu a epilepsie, V. Galková z Košic se zabývala možnostmi rozvoje epilepsie vázané na spánek v dětském věku. R. Listoňová z Náchoda rozebrala vliv jednotlivých spánkových stadií na aktivaci epilepsii a vhodnost využití EEG v usínání bez spánkové deprivace v diagnostice epilepsii. K. Šonka (neurologie 1. LF UK Praha) zhodnotil možnost léčby kateplexie novými antidepresivy, M. Tormašiová z Košic přednesla krásnou práci na téma rekurentní hypersomie a P. Dohnal (neurologie České Budějovice) rozebral důkladně možné souvislosti kvality spánku, spánkové apnoe a diabetu mellitu.

Velmi rychle se v posledních letech rozšiřuje problematika abnormálních pohybů vázaných na spánek. Syndrom neklidných nohou a periodické pohyby končetinami ve spánku jsou podle současných informací stále výrazně podhodnocenou a poddiagnostikova-

Sláva buď tomu, kdo vynalezl spánek, plášť zakrývající veškeré lidské myšlení, potravu sytící hlad, nápoj zahánějící žízeň, oheň mírnící chlad, chlad mírnící horko, a konečně vše vykupující společné platidlo, váhu a závaží stavějící na stejnou úroveň ovčáka s králem, prostáčka s mudrcem.

»Miguel de Cervantes (1547–1616)«

nou skupinou nemocí, které poměrně zásadně ruší kvalitu spánku. Přednášky se týkaly diferenciální diagnostiky (S. Nevšimalová, 1. LF UK Praha), genetiky syndromu neklidných nohou se dlouhodobě věnuje D. Kemlink ze stejného pracoviště a své poznatky přinesl i laborantky z Hradce Králové svou kazuistikou pacienta s periodickými pohyby.

Na satelitním sympoziu firmy Sanofi (spojeném s pátečním obědem) rozebral M. Anders (Psychiatrická klinika 1. LF UK Praha) problematiku nespavosti jako komplikaci somatizujících onemocnění a C. Borzová (Psychiatrické centrum Praha) se věnovala své oblíbené problematice nefarmakologické léčby nespavosti.

V pátek odpoledne pak proběhla plenární schůze členů společnosti, která doporučila přidružené členství všech členů společnosti u Evropské společnosti pro výzkum spánku (ESRS) za symbolický poplatek, nastínila další pracovní aktivity společnosti v příštím roce, možnosti podpory a odměňování vědeckých prací a účasti na odborných akcích věnovaných problematice spánku.

V pátek večer účastníci sjezdu zhlédli velmi zajímavě zpracované divadelní představení Běsi-aneb Stavrogin je ďábel F. M. Dostojevského v podání herců Divadla Na Provázku, které bylo součástí galavečera firmy Zentiva.

Jako organizátor sjezdu chci poděkovat všem účastníkům za příspěvek k obohacení nás všech vědomostmi z řady participujících oborů, společnosti Medica publishing and consulting z Brna za výbornou organizaci a spolupráci při přípravě sjezdu, sponzorům za podporu, bez které by průběh akce byl méně příjemný. Věřím, že další rozvoj a odborné i společenské uznání spánkové medicíny v Česku bude intenzivnější tak, aby se Česká společnost spánkové medicíny stala významnou součástí Evropské spánkové medicíny už i proto, že jedním z jejích zakladatelů v minulém století byl právě český docent Bedřich Roth z Hennerovy neurologické kliniky v Praze.

MUDr. Miroslav Moráň,

*Vědecký sekretář ČSVSSM a organizátor sjezdu
Převzato z časopisu Interní Med. 2005; 11: 516*

MUDr. Miroslav Moráň

Spánková laboratoř neurologické kliniky FN Brno, Jihlavská 20
e-mail: m.moran@centrum.cz